

Bröt med apartheid

25.03.051

Ian Smiths son Alec i Uppsala

— Svenskarna vet mer om rasåtskillnadspolitiken i Sydafrika än den vita minoriteten där nere.

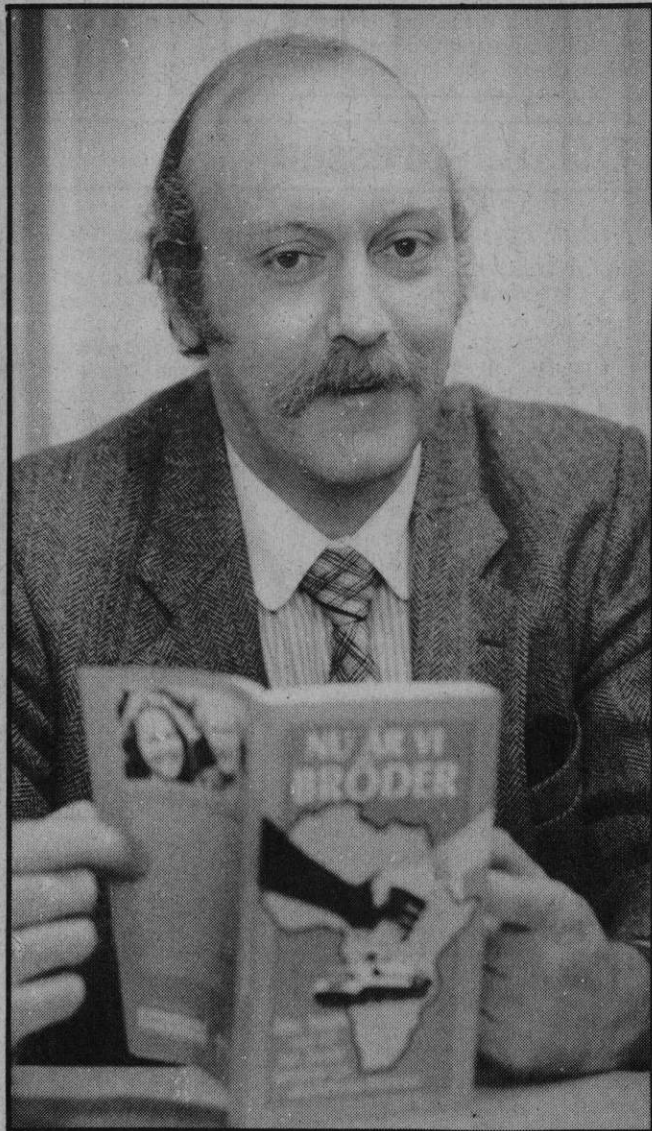
Det säger Alec Smith, son till förre premiärministern i Rhodesia, Ian Smith. Alec Smith besökte på måndagen Uppsala för att presentera sin nya bok *Nu är vi bröder*.

Smiths bok är en beskrivning av den sju år långa svarta frihetskampen i Rhodesia — en situation som mycket väl går att jämföra med dagens situation i Sydafrika.

— Situationen i Sydafrika är tyvärr nog värre än när vi lyckades få bort rasåtskillnadspolitiken ur vårt land, säger Alec Smith.

— Men förr eller senare kommer apartheid att försvinna också ur Sydafrika.

Sista sidan

Alec Smith, son till Ian Smith som ledde apartheidregimen i Rhodesia, nuvarande Zimbabwe. På måndagen gästade han Uppsala.

Alec Smith om Sydafrika:**Värre situation än i Rhodesia**

—Svenskarna vet nog mera om rasmotsättningarna i Sydafrika än vad den vita minoriteten där nere vet.

Alec Smith, son till före premiärministern i Rhodesia, Ian Smith besökte i går, tisdag, Uppsala för att presentera den på svenska nyutkomna boken, Nu är vi bröder.

Boken som skrevs 1984 är en beskrivning av hur den svarta frihetskampen i Rhodesia fick ett lyckligt slut efter sju års inbördesstrider från en utgångspunkt som i mångt och mycket går att jämföra med dagens situation i Sydafrika.

—Tyvärr är situationen ännu svårare i Sydafrika än vad den var när vi lyckades få bort rasåtskillnadspolitikerna i vårt land, men förr eller senare kommer apartheidsystemet att falla även i Sydafrika, sade Alec Smith när UNT fick träffa honom några timmar före föreläsningen på Universitetet, arrangerad av Utrikspolitiska föreningen i Uppsala.

I sin bok skildrar Alec Smith, som efter några ungdomsår i knarkets grepp blev kristen, på ett mycket personligt sätt utvecklingen i Rhodesia (nuvarande Zimbabwe) från sin fars strikta rasåtskillnadspolitik till vapenstillståndet 1979 och det första valet året efter, ett val som innebar att landet kom att ledas av den färgade Robert Mugabe. Alec Smith beskriver bl a sin egen blockering som tonåring.

Reflekterade inte

— Jag levde i min lilla vita värld utan att reflektera över de orättvisor som fanns alldeles in på mig. Den blindhet jag då hade för världen utanför den vita isoleringen kände jag tydligt igen när jag besökte Sydafrika förra året, säger Alec Smith.

— De vita i Sydafrika matas med nyheter bara från den egna sidan. De får aldrig höra talas om när t ex Desmond Tutu talar någonsans i Europa så att TV-tittare

över hela världen kan sätta sig in i Sydafrikas problem. De vita där nere är helt avskärmade. De behöver inte se något av de svarta områdena och många undviker säkert noga att passera genom dessa områden.

Alec Smith berättar i sin bok om hur han glömdes bort av sina föräldrar i premiärministerresidenset. Han smet till ett liv som redan i tonåren kom att handla av allehanda droger. Han ställdes bl a inför rätta sedan han tagits på bar gärning när han smugglade knark över gränsen från Moçambique.

Omvändelse

Omvändelsen till kristen kom när han i högt tillstånd körde bil en kväll.

— Plötsligt hörde jag en röst i baksätet som talade till mig. Ingen fanns i baksätet, men snart förstod jag att det var Guds röst, skriver han.

Denna händelse blev början till Alecs kamp för de svartas befrielse i landet, en kamp som så småningom riktades mot hans egen far.

Liksom under inbördeskriget försökte Alec få ut religionens budskap bland sina landsmän. Nu tjänstgör han som fältpräst och har bl a tagit som uppgift att lockra upp den behärda apartheidregimen i grannlandet Sydafrika.

— På många sätt går förhållandena där att jämföra med våra i 70-talets början, men det är mycket långt kvar till en försoning mellan raserna. I Rhodesia var min far så stark att en lösning var nära när han började komma bort från sin tankeblockering. I Sydafrika kommer bara Piet Botha att ersättas av någon annan om han skulle vackla i sin uppfattning, säger Alec Smith.

Sanktioner

Han hoppas att världens länder, gärna genom FN, ska fortsätta med sanktioner och bojkotter mot Sydafrika, men eftersom dessa pågick i 15 år mot Rhodesia tror

han inte att detta på långt när är tillräckligt.

—Viktigast är vad som händer inne i landet. Det finns i dag vita ledare som ställer upp på de svartas sida. De kan vara nyckelpersoner. De svarta själva måste också organisera sig bättre.

— Det räcker inte med enskilda manifestationer. Det som skulle hjälpa är om de svarta kunde enas fackligt och helt lägga ner sitt arbete några dagar. Då skulle de vita kanske börja reflektera över det som händer. De vitas välstånd bottnar ju till stor del i de svarta arbetarnas slitsamma dagliga tillvaro, säger Alec Smith.

30 000 döda

Han minns med fasa inbördeskriget i hemlandet som varade i sju år och krävde cirka 30 000 människoliv. Hur många liv som hittills spillts i Sydafrika vet bara regeringen Botha, men Alec Smith befarar att siffrorna kommer att skjuta i höjden de närmaste åren.

—Jag hoppas innerligt på en lösning före 1990, men jag vågar inte tro på det.

I Zimbabwe var freden i fara strax efter vapenstillståndets undertecknande. Då lyckades Alec få till stånd ett möte mellan sin far och Robert Mugabe. Detta möte satte stopp för de hämndplaner som då fanns hos vissa vita ledare.

—Mötet med påföljande TV-framträdande av de båda bidrog till att lugnet lägrade sig i landet. Nu är vi en av de mest demokratiska länderna i Afrika och vårt jordbruk fungerar så bra att vi exporterar överskott till grannländerna, berättar Alec Smith.

Hans far Ian är fortfarande med i Zimbawes egen riksdag, men med ålderns rätt avser han nu att lämna politiken för gott.

— Alder ja, jag vet faktiskt inte hur gammal pappa är. Men födelsedagarna missar jag inte. Även om våra åsikter fortfarande går isär en del är vi bästa vänner, säger Alec Smith.

BOSSE NILSSON

10 Sept 1986 - Uppsala nye tidnings

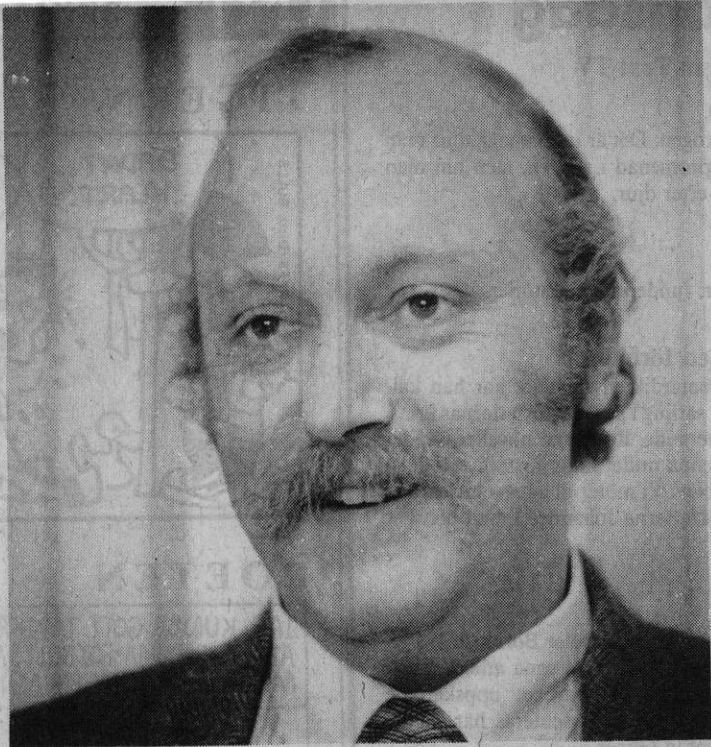

Foto: Jörgen Hagelqvist

Alec Smith besökte i går Uppsala för att presentera sin bok Nu är vi bröder. Hans åsikter går stick i stäv med fadern Ian Smiths...